

Institutt for statsvitenskap

Notat

Til: Instituttstyret
Fra: Instituttleder
Sakstype: Diskusjonssak
Saksnr: 13/2024
Ephorte saksnr:
Møtedato: 30.05.2024
Notatdato: 22.05.2024
Saksbehandler: Ida Weseth Bjøru

Postdoktorer og mulighet for å søke ekstern finansiering av forskningsprosjekt

Bakgrunn

Dette notatet drøfter muligheten for at postdoktorer ved ISV kan søke visse typer ekstern forskningsfinansiering i løpet av sin postdoktorperiode. Problemstillingen kan i prinsippet utvides til også å gjelde stipendiater, men ettersom søknadsmuligheter for denne ansatte-gruppen er mer begrenset, lar vi dette spørsmålet ligge i denne omgang. Vi konsentrerer oss om søknader der postdoktor selv er prosjektleder og kan fullfinansiere egen forskerstilling, det vil i praksis si ERC («Starting Grant»), NFR («FRIPRO Unge forskertalenter») og NFRs mobilitetsstipend.

I dag kan ikke andre enn faste ansatte ved ISV søke ekstern støtte («grants») til forskningsprosjekter. Postdoktorer kan kun i begrenset omfang delta i andres søknader, og kan ikke selv søke som prosjektleder. Hovedårsaken til dette er at et tilslag i praksis vil innebære å måtte ansette dem som forskere i fast stilling («forutsatt ekstern finansiering») grunnet «treårsregelen» (dvs. [den lovfestede retten på fast ansettelse etter tre år, selv etter en åremålsstilling som postdoktor](#)).

Dette har instituttledelsen/styret ved ISV ikke ønsket fordi undervisningen «som tilbys ved ISV skal være forskningsbasert, og instituttet forventer at alle vitenskapelig ansatte driver med både forskning og undervisning. ISV har som sådan som mål å begrense de ikke-fast ansatte til PhD-stipendiater og postdoktorer, for å unngå å etablere en stor pool av ikke-faste forskere» («Policy for External Research Funding», ISV MEMO 19/09/2022, vedlegg til styresak 22/2022). Policyen er å ansette i faste stillinger gjennom å lyse ut delte og fra starten av faste stillinger i åpen konkurranse, ikke ved å overskride «treårsregelen» for midlertidig ansettelse.

Begrunnelsen er i tråd med SV-fakultetets preferanse for delte stillinger (forskning/undervisning), men fakultetet har overlatt til instituttene å beslutte hvilken praksis de vil følge mht. postdoktorers søknader. Instituttledelsen vurderer nå å benytte denne muligheten til å foreslå at postdoktorer ved ISV kan søke om individuelle midler til grunnforskning rettet inn mot unge forskere hos ERC («Starting Grant») og NFR («FRIPRO Unge forskertalenter»), det vil si å la postdoktorer få be om å søke slike midler som

prosjektledere («Principal Investigator»). Dette vil innebære å gjøre unntak fra regelen om å ikke ansette i faste forskerstillinger forutsatt ekstern finansiering (se under for mer informasjon om formalitetene).

Begrunnelsen for at vi nå vil vurdere dette, er firedelet. For det første er hovedmålet med postdoktorstillinger å [kvalifisere for vitenskapelig toppstilling](#), det vil i praksis si fast stilling ved et universitet. I dag inngår vilje og evne til å hente inn eksterne midler i vurderingen av kvalifikasjoner ved faste ansettelse både i Norge og i andre land. Det å ikke la noen få forsøke å søke individuelt stipend selv fra de mest høythengende forskningsmidlene i Norge og Europa, virker dermed ikke rimelig sett i lys av det grunnleggende formålet med den norske postdoktorstillingen. I tillegg er det slik at i [forslaget til Forskrift om undervisnings- og forskningsstillinger og rekrutteringsstillinger](#), som nylig har vært på høring, pålegges institusjonene et større ansvar for midlertidig ansattes karriereutvikling. Direktoratet foreslår en ny regel om at det skal utarbeides en karriereplan for postdoktorer (forslaget § 4-3) og stipendiater (forslaget § 4-4) og at postdoktorer og stipendiater skal ha tilgang til karriereveiledning (s. 42). Ettersom innhenting av eksterne forskningsmidler har blitt en stadig mer sentral del av faste vitenskapelige stillinger, er det rimelig å legge til grunn at et styrket arbeidsgiveransvar for postdoktorers karriereutvikling vil gjelde mulighet for utvikling av søknadskompetanse.

For det andre kan en regel om at postdoktorer ikke får søke, virke mot målet om å rekruttere de største forskertalentene til våre postdoktorstillinger. Postdoktorstillinger er per definisjon ikke innstegsstillinger, og manglende mulighet til å søke ERC og NFR, vil av noen kunne sees på som en klar ulempe.

For det tredje har Arbeidsmiljøundersøkelsen (ARK) avdekket at jobb-usikkerhet er en betydelig utfordring for postdoktorene, og det å åpne for å kunne søke FRIPRO og ERC, vil gi denne ansattgruppen en mulighet til å selv forbedre sin posisjon på arbeidsmarkedet.

For det fjerde er det er åpnet for at postdoktorer kan søke slike midler ved andre institutter ved SV-fakultetet (PSI og ISS), og andre har muligheten oppe til vurdering (SAI). Det er vanskelig å se at ISV skulle ha noen sterkere grunner til å ikke la postdoktorer søke enn disse instituttene. Det er rimelig at det ikke er store variasjoner internt på SV-fakultetet på dette punktet.

Det bør like fullt påpekes at en åpning innebærer kostnader og en viss risiko for ISV da vi må bruke faglige og administrative ressurser på søknadsprosessen, og vi må ansette i fast forskerstilling forutsatt ekstern finansiering. I tillegg kommer en mulig interessekonflikt mellom en eksternt finansiert postdoktors individuelle interesse av å søke midler og hensynet til framdriften i forskningsprosjektet hen er en del av i stort. Spørsmålet er om fordelene er større enn ulempene.

Som før nevnt, vil muligheten innebære at ISV, og det aktuelle prosjektet, i enda større grad oppfyller hovedmålet med en postdoktorstilling. ERC Starting Grant og FRIPRO Unge Forskertalenter er dessuten prestisjefylte og økonomisk attraktive midler som gir merverdi for ISV. I ERCs tilfelle vil det innebære finansiering av andre stillinger enn forskerstillingen også (som PhD-stillinger). En prosjektleder ansatt som forsker kan til orientering veilede denne/disse selv som en del av sin stilling.¹ Slik reduseres svekkelsen av prinsippet om at alle ansatte skal være involvert i undervisning.

¹ Det er rom til å gjøre undervisningsoppgaver som er direkte relatert til forskningen i en forskerstilling ([Regler for bruk av forskerstillinger SKO 1108, 1109, 1110 og 1183 ved UiO](#)).

Stipender fra ERC og FRIPRO NFR er også midler få får, slik at det uansett ikke vil være snakk om mange tilfeller. Med andre ord vil vi ikke få en stor pool av forskere ved å åpne for dette. Videre vil det være slik at de som lykkes, vil stå sterkt i søknadsprosesser for faste stillinger hos oss eller andre steder. Den største risikoen er trolig slik sett at noen får jobb et annet sted og tar med seg en bevilgning innhentet hos oss («ERC Starting Grant» er formelt individuelle), eller må beholde en stillingsprosent hos oss til veiledning av allerede ansatte stipendiater, for å fullføre et prosjekt med hovedarbeidsgiver et annet sted. Gitt at vi også vil være mottakere av slike nyansatte fra tid til annen, går det an å argumentere for at denne ulempen blir liten over tid.

Når det gjelder kostnader internt, vil de ikke være ubetydelige. Å jobbe fram søknader, krever ressurser av andre enn søker selv. Men ressursbruken bør kunne håndteres innenfor eksisterende rammer ved hjelp av god planlegging og vil begrenses av en seleksjonsprosess. Det vil være rimelig å kreve at postdoktoren først må ha gjennomført store deler av sin postdoktorplan, slik at det kan være verdt det å bruke tid på en søknad på bekostning av tid på publisering. Siden det er snakk om svært sterk konkurranse, bør prosjektideen være så original og passende for ERC og FRIPRO at den har reell sjanse til å få støtte. En eventuell prosjektleder bør også kunne godkjenne at noe tid brukes på en slik søknad.

Forskerstillingen vil tilhøre kategorien «fast forutsatt ekstern finansiering», som er vanlig mange andre steder ved UiO, og som Psykologisk institutt (PSI) ved SV-fakultetet har en del erfaring med. Den eventuelle policy-endringen vil handle om å ansette i en forskerstilling så lenge FRIPRO/ERC-prosjektet varer uten bruk av ISVs basismidler.² Spørsmålet om eventuell videre finansiering tror vi i liten grad vil aktualiseres og er et separat spørsmål som må drøftes for seg i forhold til forskerstillinger generelt.

I vedlegget redegjør vi for mulige kriterier og søknadsprosedyre. I forbindelse med utarbeidelse av disse har vi innhentet informasjon om erfaringer fra flere institutter ved SV-fakultet samt et statsvitenskapelig institutt ved UiB.

Instituttleder ønsker tilbakemelding fra styret både på det mulige forslaget om å la postdoktorer søke de nevnte forskningsmidlene, på hvilke hensyn som burde vurderes og på vedlegget om mulige kriterier og søknadsprosedyre. Instituttledelsen vil i tillegg innhente synspunkter fra alle postdoktorene ved ISV og fra instituttets prosjektledere før endelig beslutning om å fremme et forslag tas.

Elin Haugsgjerd Allern
instituttleder

Ida Weseth Bjøru
kontorsjef

---

² Ved bortfall av ekstern finansiering er den administrative rutinen ved UiO at arbeidsgiver først skal vurdere om det finnes annen «passende stilling» å tilby den ansatte, som alternativ til oppsigelse. Dersom man ikke har slik stilling å tilby, skal HR informeres minimum ni måneder før finansieringen opphører. HR vil da innkalle den ansatte til et innledende møte, som er første steg i en oppsigelsesprosess. Et forhåndsvarsel om oppsigelse skal så sendes seks måneder før finansieringen utløper. Denne etterfølges av en formell innstilling om oppsigelse.

UNIVERSITETET I OSLO

Vedlegg:

- Policy for External Research Funding (vedlegg til styresak 22/2022)
- Søknader fra postdoktorer ved ISV: mulige kriterier og søknadsprosedyre